

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Avli Persii Flacci Satyrae Sex

Persius Flaccus, Aulus

Basileae, 1582

VD16 P 1629

Nicodemi Frischlini In Satyram Sextam Paraphrasis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34803

*Rem duplica, feci. iam triplex, iam mihi quarto,
Iam decies redit in rugam. depinge ubi sis
Inuentus Chrysippe tu finitor acerui.*

NICODEMI FRISCHLINI IN SATYRAM SEXTAM PARAPHRASIS.

Q Voniā longo interuallo locorum & temporum di-
iuncti sumus, Cęsi Bassę: nihil profectò gratius mihi
nunc euenire possit, quàm vt certior fiam, vbi nūc hybernes,
aut qua spe, quāue conditione viuas. Etsi enim vnā minus
esse possumus, quàm volumus: animorū tamen coniunctio-
ne, iisdemq; studijs ita fruimur, vt nunquā nō vnā esse videamur.
Quę sanē causa fuit, vt hoc etiā nouum genus literarū
ad te darem: nō quod haberē magnoperē quod scriberē, sed
vt absens tecū loquerer, & sentētiās tecū conferrem: quo ipso
nihil mihi est iucundius, nihil amabilius. Sed vbi tandē lo-
corū te hyemare nunc credam? Vtrum in Sabinis? Nam hy-
bernorū causa etiam antehac in illum locum te solebas con-
ferre. Quid igitur in Sabinis te agere dicam? an lyricū carmē
ea, qua Romę solebas, grauitate, & styli puritate conficere? E-
quidē in hoc argumēti genere, quàm admirandus sis artifex,
quàm industrius & elegans scriptor, id opera ac lucubrati-
ones tuę euidenter ostendūt. Tu enim antiquissimā illā ver-
suū, & hymnorum scribendorū rationē, tot annis penē colla-
psam, lyricis tuis carminibus nunc in vsum reuocas atq; in-
terpolas. tu fortissimorū principum & regum res præclare
gestas, & certamina equestria latinis versibus exornas; tu
iuuenum amores, & lepidos iocos facetissimis odis, absque
omni verborū lasciuiā, pulcherrimē depingis. tu senum stu-
diā et egregia facta, honesto scribendi genere, tanquā in tabu-
la delineata, cum omnib. hominibus, tum præsertim iunio-
ribus conspicienda proponis. Quo in studio & nunc te feli-
cissimē pergere spero: & ne vnquā id intermittas, vbi cūq;
vixeris, magnoperē te oro. Ad me verò qd attinet, scias me itē
dē nūc Roma abesse; et Lunę, in maritima Ligurię ora celebri

*Sicut in titō
Satyrę præ
cedētis lau-
dauit Cor-
nutum præ
ceptorē: ita
hic Cęsiū
Bassum as-
micum, à
poetica ar-
te in versu
Lyrico, &
alijs hone-
stissimis
studijs.*

*Significat
Basso vbi
degit: &*

portum Lunensem collaudat. et amœnissimo oppido, hyemare. Quo quidē in loco an alienum ad viuendum accommodatior sit, haud affirmauerim. Nā aër hīc temperatissimus, atque saluberrimus est: portus amplissimus, scopulisquē altissimis inclusus, quo omnium rerū merces importantur. Habet enim alios multos in se portus, velut in gremio, quibus tutum à ventis & frigore sinū, quasi vallem efficit. Nam tale omnino conuenit esse receptaculum hominum: qui tanti maris, tanto tempore dominium obtinuerunt. Sed & Ennij scriptoris cordatissimi huc accedit testimonium: quod huic loco non minimam laudem atque commendationē conciliat. Hic enim autor anima Homeri (si ipsi de seipso creditur) ex pauone Pythagorico, per somniū accepta, poeticam aggressus, Annales conscripsit: in quibus operæ precium esse affirmat, vt ciues Romani portū Lunensem cognoscant. Sic enim illos ibi adhortatur:

Lunai portum (est operæ) cognoscite ciues.

Commen- Quòd si fortè interrogēs, quid in his locis amœnissimis agā:
dat Basso scias ita me hīc viuere, vt ab omni ambitione populari, om-
sua studia: ni pecuniarum cupiditate, omni inuidia, reliquisquē ani-
et docet se mi perturbationibus alienam, & securam vitam liberè tran-
à vulgi mo sigam. Neque enim vulgi applausus, auramquē popularem,
ribus dissi- quæ res Romæ in precio sunt, magnificatio: neque temporū
dere. iniuriam, & pecudum luem, vt auari solent, magnoperè ex-
timefco: neque vicinis inuideo, si agros illorum meis longè
fertiliores & pinguiores esse animaduertam. Etsi enim multi
ignobiles, & pessimæ notæ homines ditescere ac fortunari
solent: ego tamen fortunis eorū haudquaquam ita inuideo:
vt propterea genium meum defraudare: & parcè ac sordidè
viuere, pecuniasquē velim comparcere. Quæ enim hæc tam
stulta inuidia: quæ aliorū odio tristè mihi vitā, & præma-
turam senectam afferat? Quis tam vecors & sordidus, vt pe-
cunię acquirendę causa, cibos absq; oleo & omni pinguedi-
ne cœnare, & vapidas lagœnas seruis obsignare velit? Ego
certè ab hac sordida vitā, & hoc improbo pecuniarū studio,
vt semper abhorruī, ita te quoque, Cæsi Basse, ab eodē longè
alienissimum esse censeo: tametsi non ignoro, permultos es-
se, qui non tantum animo & voluntate, sed etiā studijs à no-
bis dis-

Precipue ab auaritia se alienum esse dicit: hinc occasione sumpta, pestem illam exagitat.

i.
lā
n-
rū
s,
a-
i-
m
e-
t-
o-
er
in
rū

ā:
o-
i-
n-
n,
rū
x-
gē
ri
ri
o:
dē
m
aa
e-
i-
o
o,
gē
f-
o-
f

bis dissentiant. Tanta enim est in plerisque opinionum varietas, & studiorum diuersitas, ut sæpe idem horoscopus, duos plures uel homines, adeoque gemellos ingenio ac natura dissimilimos in lucem proferat. Nam est genus quoddam hominum horribile & squalidum, qui tanto amore suas res asseruant, ut ipsis etiam natalibus diebus sordide & perparce uictent: & præter iniuriam, genus lignanimis vilissimum, in calice emptum, nihil condimenti, olusculo modico infundant: & hoc sibi postmodò in cibum adhibeant: tum piper eidem tam parce irrorent, ac si rem sacram & religiosam tractent. Alij contra, pecuniarum adeò nihil comparcunt, præsertim iuuenes, ut amplissimas possessiones sibi à maioribus relictas, turpissimè disperdant, atque dilapident: & grandes diuitias in profundissimum libidinum & commensationum suarum gurgitem profundant. Ego uero quod hætenus feci, idem quoque deinceps facturus sum sedulo: & rebus meis cum mediocritate utar, & utar ad uitæ meæ recreationem, ac voluptatem: neque propterea popinque ganearumque nidori me dedam: neque seruis, libertisque rhombos lautissimos, & turdos preciosissimos, aut alios exquisiti saporis cibos sine discrimine apponam: neque omnes meas fortunas abliguriam. Modus enim adhibendus est, isque ad facultates referendus: nec ita claudenda res familiaris, ut eam benignitas aperire non possit: nec ita referenda, ut omnibus pateat. Decet enim unumquemque pro modulo suarum facultatum, & conditione prouentus, ætatem agere: & granaria laxare, ac frumentum inde proferre, & egenis distribuere. Ignosces mihi hoc loco, Cæsi Basse, si aliquantò stomachosius in auaros inuehar: & detestandum illum habendi amorem acerbius infecer. Est enim auaritia tam pestilens, & tetra lues, ut nullius oratione satis exagitari, neque unquam animis hominum ita euelli atque extirpari possit, ut subinde non in illis repullulascat. Quæso autem te, auare homo, quid id tandem est, quod te à liberalitate & beneficentia tantoperè abstrahit ac remouet: cedo obsecro, quæ nam incommoda, aut damna illa: quæ tu ex largitate & beneficentia metuis: an ut ne consumpro hoc frumento, victus postea te deficiat? Quæ uero hæc,

M

*Dissimilia
hominum
ingenia &
studia.*

Quidam auari et sordidi.

Quidam prodigi & luxuriosi.

Quidam mediocres & liberales, ut Persius.

Mediocritas seruanda.

Contra auaros orationem instituit.

Auari frustra timēt defectum suæ rei.

Auari ubi que habent occasionem benefacendi, si volūt: quod exemplo ostenditur.

1. Obiectio contra liberalitatem.

2. Obiectio contra liberales erogationes.

tu meticolose homo, diffidentia: quæ desperatio? An non vides alteram iam messem in herba esse: & priusquã paratum frumentũ consumseris, aliud tibi in agro maturescere? Quòd si auarus videri non vis, agè liberalitati stude: opitulare amicis: & de re familiari aliquid egenis imperti. Est enim amicus quidam inops, qui naui ad scopulos Brutiorum illisa & fracta, omnes diuitias, omnia vota, quæ fecit, in mari Ionio, nuper tristissimo naufragio amisit perdiditque. Is nunc miserimus in Brutio littore, quò tempestate eiectus est, simulacris Deorum, quæ sola eripuit, omnium hominum auxilio destitutus iacet: nauis ipsius fragmenta, toto mari circum circa agitantur, & mergis obvia, longè lateque incursantur. Arque hic naufragus amicus, tuo nunc eget auxilio: & aliquod humanitatis officium à te expectat. Quare necessitati illius succurre: & de facultatibus tuis aliquid largire inopi. Quòd si nihil fructus tibi iam suppetit, agè partem aliquam agri ipsi concedito: ne fortè picto in tabula naufragio oberrare, & stipem commendicare cogatur. Quid ad hæc respondes auare? Hæres meus, inquis, ubi rem familiarem à me, amicorum causa, comminui viderit: me mortuo, filicernium & funebres exequias negliget: neque ossa mea honorificè sepeliet: neque vllis odoribus cineres meos perfundet: neque cinnama & cassias, cæteraq; vnguenta, bonane sint, an secus, suauiter ne spirent, an ceraso vitiata sint, quicquam pensi habebit. Quid enim ait mihi hæres: tu ne vt bona tua sic comminuas, cum adhuc saluus & incolumis sis, neque ad valetudinem tuam ista profusione egeas? Bestius item, & Bestij similes, imperiti quidam, ubi me liberalius viuere, & amicis bene facere sentiunt, continuò prodigum esse clamitant: & philosophos ipsos accusant: quòd cum magistri virtutis esse deberent, ipsi vitiorum autores, & libidinis ac luxus administri inueniantur. Nam isti dum avaritiam ac sordes infectantur Bestij, mores hominum corrumpere, & prodigijs fenestram aperire videntur, vt illi res suas profundant, dissipent, disperdant. Solent enim dicere nonnulli: quòd iam inde ab eo tempore, quo philosophia Ro-

mana

mam è Græcia cum alijs peregrinis mercibus aduecta est, non modò diuites ac nobiles, quorum maiores olim parcissimè vixerint, sed etiam agrestes, & plebeij homines, quorum nota olim fuerit frugalitas, nunc delicatissimè victitare, & cibos pultesquæ suas lautissimis vnguentis, crassè admodum & largiter condire soleant. Qua ratione dicunt veterem illam præscorum Romanorum parsimoniam, iam penitus exoleuisse. Nonne bella hæc & digna imperiis est oratio? Nam quomodo illi lutulentam suam auaritiã & sordes melius excusare, ac tetrum hoc inhumanitatis flagitium commodius tegere possent: quàm vt reiectis philosophorum sententijs, & veterum frugalitate proposita, eos, quorum sunt hæredes à liberalitate & beneficentia, ad detestandam auaritiã reuocent? quæ ista vetus aut potius noua est religio? quid? an ideò te auarum, parcum, sordidum, illiberalem esse deceat: vt hæres tuus, post mortem tuam, multis opibus repertis, magnifico ac splendido funere te ornet? an tu liberalitatem ideò non exerceas, neque vlli beneficus sis, ne fortè ab hæredibus tuis dicare prodigus & voluptarius? an tu metu calumniæ honestus esse, & virtuti operã dare nolis? ô tenebræ, ô lutum, ô sordes, ô omnis decoris omnisquæ honestatis oblite, humanitatis vix memor. Quàm enim hoc fractum, quàm humile, quàm demissum, quàm sordidum, quàm ciue Romano & libero homine indignum? At tu si meum exemplum secutus fueris, nihili hæredem facies, nec facti tui rationem illi probabis. Nam si hæres meus, ob beneficas largitiones me velit reprehendere, & in mea liberalitate me interpellare, ego iracundiam illius adeò non extimescam, vt remotis arbitris, etiam durissimis eum verbis sim increpiturus. Sic enim ei dicam: heus tu, vir bone, qui meus hæres esse cupis: an ignoras, quid ego nunc in animo habeam? Agè exponam tibi: Ante paucos dies literis & fama huc perlatum est, de victoria Caligulæ, & insigni clade, qua Germani ab ipso affecti sunt. Huic procuratores nunc triumphum apparant: quantus nunquam alius fuisse vllò seculo perhibetur. Et iam aræ templorum, excus-

*Responsio
ad duas ob-
iectiones.*

*Auarus nõ
metuat hæ-
redis mi-
nas & ma-
ledicta: vt
propterea
nulli bene-
faciat.*

*Probat hoc
Persius suo
exemplo.*

sō cinere, ad sacrificia, & victimas adōnantur: Cæsonia, v-
 xor Caligulæ, arma captorum hostium hūc missa postibus
 nunc affigit: Regum Barbarorum chlamides, Brytannorum
 esseda, & castrensia gausapa vbiq̄e disponuntur: omniāq̄
 Oceani & Rheni spolia in Capitolio collocantur. Ego no-
 uitate famæ commotus, ob res egregiè gestas, & secundissi-
 ma Ducis prælia, Ioui Capitolino, et Caligulæ, fortissimi Im-
 peratoris Genio, centum paria bouum immolare, & duplicē
 Hecatomben facere constitui: vt Dij Deq̄ue immortales,
 Imperatori, Senatui, populoq̄e Romano hanc victoriam
 benè vertant. Num quis est, qui me hoc facere vetet? Num
 tu hæres meus? aude sis. Vt tibi, si quicquam contrā mus-
 taueris: neque ad omnia, quæ hodiè cœpero, connixeris, at-
 que etiam annueris. Quin imō, vt liberam mihi agendi, cum
 rebus meis potestatem esse videas, etiam plebi oleum distri-
 buam, & arto creas dabo, ac modò non epulum ciuitati lar-
 giar. An tu prohibes? dic clarè. Non audeo, inquis. Rectè
 sanè: nisi iam exhæredari, & liberalitatem meam, cum ma-
 gno tuo malo, experiri velis. Nam si tu pergas mihi oblo-
 qui, & nescio quas in funere contumelias minari, facile ego
 heredem inuenero, qui rei familiaris, & patrimonij mei reli-
 quias grato animo accipiat: & exiguis facultatibus, testa-
 mento meo sibi legatis, optimè contentus sit: meq̄ue insu-
 per splendidissimo funere, et amplissimis exequijs ornare lu-
 bens dignetur. Agrum habeo non procul ab vrbe positum,
 solt exculci & fertilis: agè si nullos liberos, nullos ex pro-
 pinquis hæredes, nullos amitinos, nullos patruales, nullos
 pronepotes, nihil de sterili matertera, nihil de auia reliquū
 habuero: num propterea de herede sim anxius, qui mihi
 iusta olim persoluat? Haudquaquam. Quid enim facilius
 sit, quàm heredem inuenire? Accedam Bouillas, aut cliuum
 Virbij, aut proximum vicum, & statim præstò erit Manius,
 terræ filius, aut alius quispiam ignobili genere, & obscuris
 ortus parentibus: Ei bona mea legare quid prohibet? Nam
 si de vtriusque nostrum cognatione perquiras, mirū ni pro-
 pinqui, & consanguinei reperiamur. Etenim si de abauo
 meo me interrogēs, qui fuerit: dicam eum quidem, sed for-
 san

*Gratū hæ-
 redem in-
 uentu esse
 facilem.*

*Homines
 plebeios no-
 bilium co-*

san haliū ita promptē. Sin verō amplius quæras de aëtauo, & gnatos esse, huius patre, meo, tritauo, illi mihi tam incerti atque incogniti erunt, quàm Manio sunt sui parentes. Quare illi non minus, quàm Manius iste, terre filij fuisse videbuntur. Atque hoc sanè pacto, Manius, aut qui cumque alius ignobilis, mihi proximus cognatus, & prope generis mei maior auunculus esse inuenietur: neque obstabit quicquā, quo minus omnia mea bona ipsi legare, & ingratos affines cognatosque exheredare possim. Quæ verō hæc tua insania est, auare hæres? quæ amens ista pecuniarum cupiditas, quæ te senem & natu grandiusculum impellit, ut a me iuniore hæreditatem expectare aulis? An non ut in palestris, aut Promethei aut Cereris ludo, semper è cursoribus prior, posteriori facem tradit: & primus quidem secundo, secundus tertio, tertius quarto, hic quinto & alij deinceps alijs: ita etiam in humanæ vitæ curriculo priores, & fatali metæ propiores, diuitias opesque suas posterioribus, & superstitibus relinquere solent? Qua tu igitur fronte hæreditatem meam captare audes: qui in vitæ cursu iam senio defatigatus es, & annorū spacio me longè præcedis? sed esto, ut hæreditatem meam aideas: esto, ut ego quondam à morte mea, cum opibus & pecunijs tibi, tanquam Mercurius ex Machina appaream: & quem admodum ille cum saculo & nummis pingitur, ita ego cum argento & loculo ad te veniam: quid tum ages? an tu ibi bona mea, tanquam gratuita, & Deorum munere oblata, gratis non accipies? an verò renutes? annon me tuum esse Mercurium dices? an non patrimonium, qualecunque tibi relictum cum voluptate & gaudio possidebis? nunquid obijcies mihi, aliquid de tota summa abesse? At ego respondebo, quicquid sit patrimonij, id tibi totum esse: & si quid de re mea familiarū olim comminutum fuerit, id non tibi, sed mihi defecisse. Vtenim tu in augenda re socius laboris mei non fuisti, ita neque in minuenda commune mecum detrimentum accepisti. Quocirca noli tu patrem agere, aut patrijs dictis rationem accepti atque expensi, à me poscere: noli anxie & sollicite inquirere, vbi nunc illud sit: quod iam olim mihi legauerit Stadius: & alij cognati di-

Contra senes: qui hæreditatem expectent à iunioribus.

A simili.

Hæreditatem quantumcunque gratuito animo esse accipiendam.

uites. Quę enim hæc impudentia est, hæredem à testatore suo rationem fœnoris exigere, aut auari patris more, eum tanquam prodigum filium reprehendere? Dicis enim mihi, vt ad rei summam quotidie aliquid fœnoris addam: & sumtus necessarios de lucro, non de sorte accipiam. Quasi verò rei familiaris substantiam semper augere, & nulla ex parte imminuere fas sit: quasi præter vsum fructum, nihil inde eximere mihi liceat? Quis tam vecors & amens, qui eum, à quo hæreditatem accepit, obiurgare ausit: quòd vltra paternam hæreditatem nihil fœnoris reliquum fecerit? Quid enim tibi, hæres impudentissime, reliquum nunc faciam? quid vltèrius, quàm quod habes, tibi à me debetur? an hoc patrimonio non contentus es? ô sordes, ô labe, ô ingrætitudinem detestandam. Quid ego adhuc meum defraudo genium, & tantillum pecunię tibi comparco? quin ego nunc multò suauius & sumptuosius, quàm antehac feci, viuere incipiam: & caules oleo inungi, ac lauticias mihi apponi iubebo. Agè puer, caules vnguento preciosissimo tinge, & cibos infer lautissimos. An enim mihi festa luce nihil deliciarioris cibi, præter vrticam vilissimam, & fumo torrefactum sinciput apponatur, vt hæres meus post mortem meam luxui inseruire, & sudorem meum turpiter decoquere possit? An ego corpus meum inedia & laboribus contabefaciam, vt hic meus nepos nepotiari, gulam exple, vagis libidinibus sese dedere, & cum patricijs ac nobilibus matronis rem habere queat? an mihi macilento atque effæto seni, vix tramę figura sit reliqua: vt ille gurges atque helluo, natuș abdomini suo, ventrem obesum, & poparum similem habeat? Nam si nullum ei patrimonium sufficit, quodcunque reliquum fuerit, consultissimum sanè mihi nunc erit, nihil honorum prorsus ipsi relinquere. Auari enim homines nunquam satiari possunt: & tam illis deest quod habent, quàm quod non habent. Age enim negociare in omnibus locis: perlustra omnes Insulas: peregrinare longè lateq: : ipsam animam pro lucro vende: vt nemo sit te ditior, nemo plures seruos in catastis alat, venalesquę habeat. Age vbi rem familiarem duplici fœnore compleueris, etiam

Auari, qui hæredem me tuunt: sua parsimonia & sibi hæredino-cent.

Hæredi auaro nihil sufficit, etiam si Cræsi opes illi relinquant: at

etiam quadruplici & decupla usura eandem ingemina: At-
 tamen avaro heredi, & qui paucis contentus esse non potest,
 nunquam satis amplum patrimonium reliqueris. O felicem
 Chrysippum illum, qui cum nouam argumentandi ratio-
 nem inuenisset, plurimas quidem propositiones, ut vocant,
 coaceruare nos docuit, sed finem tamen, & conclusionem
 adijcere noluit. O Chrysipe, utinam nunc quoque viue-
 res, & auaris istis etiam modum colligendi pecunias, & fi-
 nem aliquem cupiditati statuendi monstrares, ne insatiabile
 hoc lucri studium in immensum excresceret: & ut homines
 nostri, in hoc diuitiarum certamine, ad metam aliquam
 peruenirent: ubi defatigati vel tandem substi-
 stant & conquiescant.

grato &
 contento e-
 tiam minia-
 mum suffi-
 cit patri-
 monium.

F I N I S.

N O T A.

Pag. 9. ver. 11. lege *χαιρς.*

Pag. 9. in Lugdunensi, quo vsi sumus, exemplari: hic
 versus omissus erat:

Coruos quis olim concauum salutare?